

Веретеннікова Д.А.

Тодоров А.В.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

**АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НА РИНКУ
ПАСАЖИРСЬКИХ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ В
ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ**

Перехід до ринкових відносин, формування соціально-орієнтованої ринкової економіки та сталий розвиток регіонів припускають паралельне і стійке функціонування різних видів ринків, в тому числі ринку транспортних послуг. На думку к.е.н Власенко Д.О. [1], для того щоб забезпечити стабільний соціально-економічний розвиток регіонів з урахуванням змін, що відбуваються необхідно продовжити курс на поглиблення ринкових реформ і реалізацію переваг ринкових механізмів господарювання, на тісну взаємодію попиту та пропозиції на ринку автотранспортних послуг. [1,2].

Основною рушійною силою в умовах ринкової економіки є конкуренти. На ринку автотранспортних послуг вона проявляється у якості та швидко-

сті надання тих чи інших послуг стосовно переміщення пасажирів та вантажів. Конкуренція в системі пасажирського автомобільного транспорту - це боротьба підприємств, що надають послуги пасажирських автомобільних перевезень за краще задоволення потреб пасажирів, а також суперництво споживачів за придбання максимально корисних транспортних послуг на найбільш вигідних умовах. Отже основним результатом конкуренції є стимулювання перевізників, що працюють на ринку пасажирських перевезень до підвищення якості надання послуг. Зниження якості послуг, що надаються, може привести до багатьох негативних наслідків. При відсутності конкуренції перевізники не зацікавлені в її підвищенні [3]. З цього можна зробити висновок, що якість та кількість послуг пасажирського транспорту багато в чом залежить від рівня конкуренції та впливу органів влади, як на регіональне так і на загальнодержавному рівні.

Тому проаналізуємо ринок транспорту для визначення конкурентоспроможності регіонів України. Сучасний етап розвитку економіки України відбувається під впливом кризової ситуації, що склалася у всьому світі. Це не може не накласти відбиток на розвиток бізнесу в галузі транспорту і на українські підприємства, що формують сектор малого та середнього бізнесу сфері надання автотранспортних послуг.

Проаналізувавши ринок автомобільного транспорту України з 2010 року по лютий 2011 бачимо, що послугами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) скористалися 304,3 млн. пасажирів, що на 1,2% більше, ніж за січень 2010р. Перевезення пасажирів автотранспортом фізичних осіб-підприємців зменшилися на 7,9%. У II півріччі 2010 р. обсяги надання послуг за різними напрямками знизились на 20-30 % За січень та лютий 2011 року автомобільним транспортом України було перевезено 589,8 млн. пасажирів, що складає 100% від минулорічних показників з цей самий період. Пасажирооборот склав 7939,7 млн.пас.км, що складає 98,5% від аналогічних показників у минулому році[4].

Згідно з даними державного комітету статистики України на ринку послуг підприємств автотранспортних послуг(далі ПАТП) лідируючі позиції займають три регіони, а саме: Донецький, Одеський та Київський. Тому порівнявши їх, зможемо достатньо оцінити сучасні тенденції розвитку і конкурентоспроможності ринку ПАТП в Україні[5]. Для того, щоб проаналізував стан розвитку ринку ПАТП за регіонами та їх конкурентоспроможність більш детально розглянемо пасажирооборот на ринку ПАТП за регіонами лідерами за 2005-2010 роки[6](див. табл 1).

Згідно з наведеними у таблиці даними у донецькій області в період з 2005 по 2007 роки спостерігається зниження показника пасажирообороту на 8.2%. У період з 2007 по 2008 - зростання на 4,2%. З 2008 по 2009 - спад на 3.04%;, а з 2009 по 2010 - зростання на 1,79%. З цього видно нестійку ситуацію з наданням АТП, хоча показники знаходяться на досить високому рівні у порівнянні з Одеським та Київським регіонами.

Таблиця 1

Пасажирооборот на ринку ПАТП за регіонами лідерами (млн. пасажиро-км)					
	2005	2007	2008	2009	2010
Україна	52491	56072	61303	55194	59826
Донецька обл.	7166	6577	6867	6664	6786
Одеська обл.	3530	3480	3543	3631	3724
Київська обл.	1155	1474	1667	2598	2983

У одеському регіоні в період з 2005 по 2010 роки спостерігається зростання показника пасажирообороту у середньому на 1,04%, але бачимо стабільне зростання за весь період. У Київському регіоні за аналізований період бачимо стійке зростання показника у середньому на 12,5%, що показує досить високий темп, але показники досі нижчі за аналогічні в Одеському та Донецькому регіонах.

Таким чином можна зробити висновки, що показники Київської області менші на 19,8% від аналогічного показника Одеської області за 2010 рік бачимо, що Київський регіон не достатньо конкурентоспроможний по відношенню до Одеського та Донецького регіонів. Тобто Київський регіон не має можливості підвищення конкурентоспроможності на даному етапі господарської діяльності найближчі кілька років, а у Донецькому регіоні спостерігаються зменшення кількості пасажирів більше ніж їх зростання. Згідно із вище наведеного лише в Одеському регіоні із трьох лідерів спостерігається поступове зростання показника пасажирообороту, що призведе до динамічного розвитку ринку ПАТП в цьому регіоні.

Тому належне функціонування ПАТП в Одеському регіоні в умовах ринкової економіки є запорукою ефективного функціонування транспортної системи, що у свою чергу впливає на всі аспекти життєдіяльності населення, а саме: сприяє зростанню продуктивності праці, створює сприятливі умови для участі людей у всіх сферах суспільного життя і розв'язує основні чинники комплексу питань, пов'язаних з життєдіяльністю населення Одеського регіону. Рішучим чинником розвитку ПАТП в Одеському регіоні є

конкуренція, як підприємств, що надають послуги, так і регіону в цілому тому реформування пасажирського транспортного комплексу з метою розширення економічної конкуренції дозволить у найближчому майбутньому вийти на європейський рівень забезпеченості населення транспортними послугами і створить нові економічні перспективи у аспекті розвитку продуктивності та раціонального використання робочого часу населення Одеського регіону.

Література:

1. Власенко Д.О. „Особливості конкурентних відносин на ринку послуг міського пасажирського автомобільного транспорту”/ Конотопський інститут Сумського державного університету - Національна бібліотека ім. Вернадського, Київ 2010 - www.nbuv.gov.ua/
2. Логутін В.Д., Бакалінська О.О., Вертелева О.В., Герасименко А.Г., Головка Л.С, Гриценко О. Г. Конкуренція і конкурентна політика: категорії та поняття/ В.Д. Логутін (ред.). — К. : КНТЕУ, 2009. — 320с.
3. Аболонин, С. М. Конкурентоспособность транспортных услуг / С. М. Аболонин. - М. : ИКЦ «Академкнига», 2004. - 172 с.
4. Задорожная А. Инъекция, которая позволяет стать сильнее / Анна Задорожная //Logistiks. - 2009. -№ 3-4(25).
5. <http://www.od.ukrstat.gov.ua> - Офіційний сайт головного управління статистики в Одеській області. - Експрес - випуск № 219 від 17.09.2009 року.
6. www.ukrstat.gov.ua/ - офіційний сайт державного комітету статистики України.